Naslov:
Krleža, Miroslav

Vrsta osobe:
Osoba

Povijest:
Miroslav Krleža (Zagreb, 07.07.1893. - Zagreb, 29.12.1981.), hrvatski književnik.
Autor najznačajnijih tekstova hrvatske književnosti 20. st. i pokretač mnogih kulturnih inicijativa zasnovanih na kritičkom osvješćivanju hrvatskog društva, što je njegov opus učinilo jednom od središnjih odrednica u izgradnji moderne Hrvatske. Nižu je gimnaziju završio u Zagrebu, 1908. otišao je u kadetsku školu u Pečuh, a 1911. u vojnu akademiju Ludoviceum u Budimpešti, ali ju je napustio već 1913. pokušavajući, zaokupljen balkanskom krizom, preko Pariza i Soluna stići do Beograda. Bez uporišta u Srbiji, vratio se u Zagreb, počeo raditi u novinskim redakcijama, objavljivati prve književne priloge te postao profesionalnim književnikom. Potkraj 1915. bio je unovačen i u ljeto 1916. poslan na bojište u Galiciji; zbog bolesti je bio oslobođen od vojne službe na ratištu pa se potkraj 1917. vratio u Zagreb. Pisao je komentare o stanju na bojištima I. svjetskog rata, počeo objavljivati prve knjige te s krugom vršnjaka na valu općega nezadovoljstva i skromnih zasada socijaldemokratske tradicije sudjelovati u formiranju začetaka hrvatskoga komunističkoga pokreta. Nastojeći otpočetka zadržati gestu umjetnika kojemu je programatski i stvarno namjera fiksirati, a ne uređivati svijet, 1919. s A. Cesarcem pokrenuo je i uređivao avangardistički časopis Plamen, poričući mitove hrvatske kulture, ali i tzv. vidovdanski kompleks, kroz koji su se očitovale prave težnje srpske politike. Časopis je bio zabranjen, a Krležu je policijski nadzor pratio sve do uspostave komunističkog poretka 1945. godine. Kazališta i nakladnici počeli su 1920-ih prihvaćati Krležinu suradnju, pa su on i njegova supruga Bela, pošto je potkraj 1920-ih ona dobila stalni glumački angažman, postali istaknut umjetnički par, a njihov je dom sve do njihove smrti bio važnom točkom društvenog života.

Mjesto (grad/općina):
Zagreb (ZAGREB)

Pečuh

Budimpešta

Pravni status osobe:
fizička osoba

Vrijeme djelovanja:
1893-1981 g.

Funkcije:
Književnik.

VIAF osoba:
101793621

Naslov:
Pejačević, Franjo Ksaver

Vrsta osobe:
Osoba

Povijest:
Franjo Ksaver Pejačević (Osijek, 15.06.1707. – Požega, 07.10.1781.), hrvatski povjesničar.
U mladosti je pristupio isusovačkomu redu (1722.). Nakon završena studija filozofije 1728. predavao je u isusovačkim gimnazijama u Zagrebu i Pečuhu (do 1732.). Studirao je zatim teologiju u Grazu te je nakon stjecanja doktorata iz filozofije i teologije bio profesor u Trnavi, Zagrebu, Ljubljani, Linzu i Pečuhu, a potom i na sveučilištima u Beču i Grazu (1744–59.). Bio je zatim rektor isusovačkih kolegija u Zagrebu, Požegi i Pečuhu do ukinuća Reda 1773., a potom opat u Petrovaradinu. Ubraja se u hrvatske isusovce kontroverziste u XVIII. st., koji su, po uzoru na rasprave isusovaca iz XVI. st. o spornim pitanjima s protestantima, raspravljali o takvim pitanjima između katolika i pravoslavaca radi obnove crkvenoga jedinstva. Njegova predavanja iz kontroverzističke teologije objavljena su u Grazu 1752. pod naslovom Prijepori Istočne i Zapadne crkve (Controversiae Ecclesiae Orientalis et Occidentalis). Obrađena su dva najspornija pitanja – primat Rimske crkve i dodatak filioque u Nicejsko-carigradskom vjerovanju. Potaknut aktualnim raspravama o priznavanju srpskih svetaca, istražio je mnoge izvore kako bi dokazao da su bili u jedinstvu s Katoličkom crkvom. U tu je svrhu napisao i djelo o srpskoj povijesti Povijest Srbije ili 13 razgovora o kraljevstvu i vjeri Srba, od početka do kraja, tj. od VII. do XV. st. (Historia Serviae seu colloquia XIII de statu regni et religionis Serviae, ab exordio ad finem, sive a saeculo VII ad XV, 1799.). Pojedini se dijelovi knjige odnose na srednjovjekovnu povijest Hrvatske, a dvanaesti dio, O uređenju kraljevine i vjere Srba u Bosni (De statu regni et religionis Serblorum per Bosnam), posvećen je srednjovjekovnoj povijesti Bosne.

Mjesto (grad/općina):
Pečuh

Graz

Zagreb (ZAGREB)

Požega (POŽEGA)

Pravni status osobe:
fizička osoba

Vrijeme djelovanja:
1707-1781 g.

Funkcije:
Teolog, povjesničar.

VIAF osoba:
282364668